

КОДЕКС ПРОФЕСИОНАЛНЕ ЕТИКЕ АДВОКАТА

Скупштина Адвокатске коморе Србије, на основу члана 65. став 1. тачка 12, члана 65. став 2, члана 68. Закона о адвокатури („Службени гласник РС”, број 31/2011) и члана 19. став 1. тачка 1. алинеја 3, чл. 279. и 303. Статута Адвокатске коморе Србије („Службени гласник РС”, број 85/2011),

– полазећи од Основних принципа о улози адвоката, усвојених на Осмом конгресу Уједињених нација о превенцији криминала и поступању са учиниоцима кривичних дела, одржаном у Хавани од 27. августа до 7. септембра 1990. године;

– узимајући у обзир Кодекс професионалне етике адвоката Европске уније, усвојен на пленарној седници Савета адвокатских комора Европске уније (ЦЦБЕ) 28. октобра 1988. године, а допуњен на пленарним седницама одржаним 28. новембра 1998. године, 6. децембра 2002. године и 19. маја 2006. године, Препоруку Комитета министара Савета Европе од 25. октобра 2000. године (2000) 21, под називом „Слобода обављања адвокатске професије”, Међународну конвенцију о заштити права одбране, донету и депоновану у Адвокатској комори Париза 26. јуна 1987. године, којој је Савез републичких и покрајинских адвокатских комора Југославије, као правни претходник Адвокатске коморе Србије, приступио у Новом Саду 25. марта 1995. године и Принципе понашања у адвокатури, усвојене 28. маја 2011. године од стране Међународне адвокатске коморе (ИБА);

– имајући у виду међународне правне стандарде сродних професија, као што су, *inter alia*, Основна начела о независности судства, усвојена на Седмом конгресу Уједињених нација о превенцији криминала и поступању са учиниоцима кривичних дела одржаном у Милану од 26. августа до 6. септембра 1985. године, Кодекс минималних стандарда судске независности, донет од стране Међународне уније адвоката у Њу Делхију 1982. године, Универзална декларација о независности судства, усвојена у Монреалу 1983. године, Бангалорски принципи судијске независности подржани на Генералној скупштини Комисије Уједињених нација за људска права у 2003. години и Упутства о улози тужилаца, усвојена на Осмом конгресу Уједињених нација о превенцији криминала и поступању са учиниоцима кривичних дела, одржаном у Хавани од 27. августа до 7. септембра 1990. године;

– настављајући традицију адвокатуе у данашњој Србији, у којој су се на територији садашње Аутономне покрајине Војводине прве адвокатске канцеларије појавиле средином XVII века, а прва адвокатска комора почела са радом 1. јануара 1875. године, док је у некадашњој Србији правозаступничка пракса отпочела у првој половини XIX века, први Закон о правозаступницима донет 28. фебруара 1862. године, а прво удружење правозаступника основано у августу 1886. године;

– сматрајући да је у правила за обављање адвокатске професије неопходно уградити принципе прокламоване Повељом Уједињених нација, Универзалном декларацијом о људским правима, Међународним пактом о грађанским и политичким правима, Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода и другим међународним актима, као што су принципи о унапређењу и подстицању поштовања људских права и основних слобода, о једнакости пред законом, о праву на помоћ и савет адвоката, о претпоставци невиности, о гаранцијама неопходним за одбрану, о фер и непристрасном суђењу без непотребног одуговлачења;

– налазећи да је адвокатура слободна професија и занимање у оквиру јавног поретка, да је адвокат посебан чинилац правосудног система и да је, као заступник и саветодавац у свим правним стварима, осим дужности да штити или остварује интересе клијента, подједнако дужан да својим професионалним и другим јавним деловањем доприноси владавини права, законитости и правичности;

– уверена да посебна морална одговорност адвоката произлази из чињенице да делује у домену у којем клијент не познаје прописе, праксу и систем установа и да независно, стручно, савесно и самостално обављање адвокатске професије представља једну од основних гаранција о остваривању, заштити и унапређењу људских слобода и права;

– свесна да од начина рада и понашања сваког адвоката понаособ зависе значај и углед адвокатуе у целини, а да адвокатске коморе имају обавезу да установе и одржавају стандарде професионалног понашања и деонтолошке етике адвоката;

на седници одржаној 11. фебруара 2012. године у Београду донела је

КОДЕКС

професионалне етике адвоката

А. ОПШТИ ДЕО

I – ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Основи професионалне етике

1.1. У друштву заснованом на владавини права адвокат има високи степен професионалне одговорности, која проистиче из обавезе да своја знања и способности подједнако посвети клијентима и интересима законитости и правде.

1.2. Правне и етичке обавезе адвоката везане су за његов однос према адвокатској професији, клијентима, судовима и другим органима пред којима заступа, према другим адвокатима, странкама које имају или заступају супротан интерес од интереса клијената, према адвокатским приправницима, правној струци уопште и сваком њеном припаднику посебно, према адвокатској комори и јавности.

1.3. Правне и етичке обавезе адвоката засноване су на Уставу, закону и другим важећим прописима, потврђеним међународним уговорима, међународним правним актима о адвокатури, статуту адвокатске коморе (даље: статут) и Кодексу професионалне етике адвоката (у даљем тексту: Кодекс).

2. Смисао, циљ и домашај Кодекса

2.1. Кодекс је скуп правила о професионално-етичким дужностима адвоката.

2.2. Кодекс се односи на адвокате и адвокатске приправнике уписане у именике адвокатских комора на територији Републике Србије и адвокате из других држава који, у складу са законом, заступају на територији Републике Србије.

2.3. Непознавање Кодекса не оправдава.

2.4. Када адвокатску делатност обавља у иностранству, адвокат је дужан да поштује и међународна правила професионалне етике и правила професионалне етике адвоката у држави у којој заступа.

2.5. Повреда Кодекса основ је дисциплинске одговорности адвоката.

2.6. Адвокатска комора прописује дисциплинску одговорност и спроводи дисциплински поступак због повреде Кодекса.

2.7. Ако у Кодексу не постоји правило које се на одређени случај може непосредно применити, Кодекс ће бити примењен у складу са смислом његових начела.

3. Значење израза

3.1. Поједини изрази употребљени у Кодексу имају следеће значење:

3.1.1. *Адвокатура* је професионално обављање адвокатске делатности.

3.1.2. *Заступање* је целокупна професионална делатност адвоката, укључујући заступање у грађанском и управном поступку, одбрану у кривичном, прекршајном, трговинско-преступном и дисциплинском поступку, посредовање, саветовање и све друге видове правне помоћи у остваривању и заштити слобода, права и интереса грађана и правних лица.

3.1.3. *Адвокат* је сваки адвокат понаособ и сви адвокати који јесу или су били припадници заједничке адвокатуре.

3.1.4. *Заједничка адвокатура* је сваки облик удруженог, ортачког или другог законом и уговором уређеног заједничког рада адвоката.

3.1.5. *Клијент* је лице кога адвокат заступа.

3.1.6. *Странка* је лице које се обратило адвокату за помоћ до тренутка прихватања заступања, као и сваки други учесник поступка у коме адвокат заступа, осим клијента и супротне странке.

3.1.7. *Супротна странка* је лице чији интерес је у одређеном предмету супротан интересу клијента.

3.1.8. *Адвокатска комора* је Адвокатска комора Србије и надлежна адвокатска комора у саставу Адвокатске коморе Србије;

3.1.9. *Статут* је Статут Адвокатске коморе Србије и статут надлежне адвокатске коморе у саставу Адвокатске коморе Србије.

3.1.10. *Колега* је други адвокат.

3.1.11. *Накнада* су награда и трошкови по Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката (даље: Тарифа).

3.2. Изрази из тачке 3.1. имају другачије значење када је то у Кодексу изричито наведено.

3.3. Изрази којима се у Кодексу у граматичком мушком роду изражавају професија, занимање и статус, подразумевају природни мушки и женски род.

II – НАЧЕЛА

4. Независност

4.1. Адвокат заступа независно, у складу са својим уверењима, заснованим на позитивном праву, правној науци и пракси, међународним правним стандардима, статуту и Кодексу.

4.2. Адвокат треба да предузме одговарајуће правне мере да би се спречио и казнио свако ко, у циљу утицања на његово заступање, примењује принуду, претњу, силу или друге недозвољене притиске, или ко га, поводом заступања које је у складу са правилом 4.1. Кодекса, подвргава санкцијама или претњи санкцијама.

4.3. Одступање од начела независности, које не укида његову суштину, допуштено је само у мери неопходној за рад заједничке адвокатске канцеларије.

5. Самосталност

5.1. Одлуке о прихватању, начину и престанку заступања адвокат доноси самостално.

5.2. У границама прописаним законом, статутом и Кодексом, адвокат самостално одлучује:

5.2.1. о организацији рада своје канцеларије;

5.2.2. о евиденцији клијената и предмета;

5.2.3. о запошљавању сарадника, приправника и особља;

5.2.4. о начину рада, обуци и припадностима лица које запошљава;

5.2.5. о располагању средствима оствареним својим радом;

5.2.6. о удруживању у заједничку адвокатуру и приступању другим облицима професионалне сарадње;

5.2.7. о учешћу у јавним расправама о раду правосуђа, правним проблемима и другим питањима од општег значаја;

5.2.8. о покретању иницијативе за доношење, реформисање, или оспоравање закона и других прописа;

5.2.9. о учлањењу у стручна и професионална удружења у земљи и иностранству;

5.2.10. о обављању послова који нису неспојиви са адвокатуром.

5.3. Одступање од начела самосталности, које не укида његову суштину, допуштено је само у мери неопходној за заједничку адвокатуру.

6. Стручност

6.1. Адвокат је дужан да заступа стручно, са знањем за које је стекао квалификације.

6.2. Адвокат треба да прати прописе, правну праксу и стручну литературу и да обнавља, усавршава и проширује своје правно и опште образовање.

6.3. Циљ правног образовања је и изучавање правних вештина, развијање осећаја за етичке вредности и заштиту људских слобода и права, подстицање бриге за рад у корист клијента и пружање подршке законитој делотворности правосуђа.

6.4. Адвокат не сме да улази у било какве пословне везе са надриписарима.

7. Савесност

7.1. Адвокат је дужан да заступа савесно.

7.2. Савесност адвоката састоји се у брижљивом, марљивом, одлучном и благовременом заступању.

7.3. Адвокат је дужан да без одлагања укаже на све повреде права и друга кршења закона на штету клијента.

7.4. Интересе клијента адвокат треба да стави испред сопствених интереса и интереса својих колега, других учесника у поступку и трећих лица.

7.5. На заступање не смеју утицати политичка или верска уверења, нити национална, расна или етничка припадност.

8. Поштење

- 8.1. Част, поштење и морална чврстина одлике су професионалног рада адвоката.
- 8.2. Адвокат треба да клијента обавести потпуно, отворено и искрено о правној оцени случаја, процени изгледа за успех и извршавању или неизвршавању својих обавеза.
- 8.3. У професионалном раду адвокат сме да користи само допуштена и часна средства.
- 8.4. Адвокат не сме да суделује у недозвољеном прибављању права, нити да се позива на доказе за које зна да су лажни или прибављени на незаконит начин.

9. Поверљивост

- 9.1. Поуздање у тајност података које је клијент пренео адвокату од суштинске је важности за пружање правне помоћи, правну сигурност и спровођење правде.
- 9.2. Привилегија поверљивости у односима адвоката и клијента представља људско право, битну претпоставку стручног и савесног заступања и незаменљив услов независности и самосталности адвокатске професије.
- 9.3. Изузеци од поверљивости допуштени су само у складу са законом, статутом и Кодексом.

10. Достојност

- 10.1. У заступању, понашању, јавном иступању и приватном животу који је доступан увиду јавности, адвокат треба да чува властити углед и углед адвокатури.
- 10.2. Начином рада и живота адвокат треба да доприноси значају, друштвеној улози и правној неопходности адвокатури.

11. Нespoјивост

- 11.1. Адвокат се не може бавити пословима који нарушавају значај и углед адвокатури.
- 11.2. Адвокат не сме да прихвати послове и звања који би га довели у подређен положај, навели на некритичко извршавање туђих налога, или његов рад условљавали таквом врстом обавеза или погодности које би угрозиле његову независност и самосталност.
- 11.3. Нespoјиво је са адвокатуром истовремено обављање било које друге професије и делатности, изузев у области науке, књижевности, уметности, публицистике, правног образовања, посредовања, хуманитарног рада, преводилаштва и спорта.
- 11.4. Руководећи положај адвоката у политичкој странци није спојив са руководећим положајем у адвокатској комори.
- 11.5. Адвокат може да буде руководилац или члан државног органа у који се по закону бира из реда адвоката или међу адвокатима, као и стручних, радних или саветодавних државних тела и тела невладиног карактера, управних и уређивачких одбора, или издавачких савета у организацијама, под условом да није на сталном раду и да тај рад није у супротности са начелима адвокатури.

12. Одговорност

- 12.1. У заступању адвокат је одговоран за савете које је дао или пропустио да да, и за мере које је предузео или пропустио да предузме.
- 12.2. Адвокат у сваком тренутку треба да буде свестан своје одговорности и да са њом усклади своје поступке, посебно када се опредељује између сукобљених вредности и интереса.
- 12.3. Одговорност адвоката не односи се на последице ризика на које је упозорио клијента, ако се не ради о случају из правила 22.4. и 26.3., када је обавезан да одбије или откаже заступање, и ако клијент својим потписом или на други поуздан начин изричито потврди да му је на такве ризике указано, да их је свестан и да их прихвата.

13. Одмереност

- 13.1. Адвоката треба да препоручују стручност, способност, успех, углед и поверење које је стекао својим радом и понашањем.
- 13.2. Адвокат не сме да нуди своје професионалне услуге, нити да стиче клијенте рекламом, нелојалном конкуренцијом, на нечестан или на други недопуштен начин.

III – АДВОКАТСКА ТАЈНА

14. Предмет тајне

- 14.1. Адвокатску тајну представља све што је клијент, или лице овлашћено од стране клијента, поверио адвокату, или што је адвокат, у случају у коме заступа, на други начин сазнао или прибавио, у припреми, током и по престанку заступања.
- 14.2. Обавеза чувања тајне подједнако се односи на:
  - 14.2.1. податке, исправе (списе, предмете, документе, електронске, тонске или видео, записе и снимке) и депозите који су у вези са заступањем саопштени, приказани или предати

адвокату, без обзира да ли се исправе и депозити налазе у адвокатској канцеларији, или су, по налогу или под надзором адвоката, привремено смештени на друго место;

14.2.2. поверљиве податке које је адвокат сазнао од лица чијег заступања се није прихватио (странке), или од супротне странке, која му се, пре покретања поступка пред надлежним органом, обратила у циљу поравнања или посредовања.

15. Чување тајне

15.1. Адвокат тајну чува тако што поверљиве податке не износи или проноси, а поверљиве исправе чини недоступним трећим лицима.

15.2. Адвокат тајну чува и без посебног захтева клијента, на основу савесне процене свих околности које могу упутити на закључак о томе шта клијент жели или шта је у његовом интересу да остане поверљиво.

15.3. Општепознате, јавно објављене или у јавне књиге заведене чињенице, адвокат чува као тајну ако је клијент то од њега посебно захтевао, или ако изношење или доношење ових чињеница може да повреди углед, част, приватност или друге интересе клијента, његових сродника или наследника.

15.4. Обавеза чувања адвокатске тајне није временски ограничена.

15.5. У циљу чувања тајне адвокат треба:

15.5.1. да упозори и лично обавезе своје сараднике, службенике, приправнике и сва лица која ангажује током заступања, на чување адвокатске тајне и на последице кршења ове обавезе;

15.5.2. да у преношењу поверљивих садржаја поштом, телефоном, телефаксом, електронским путем, или на други посредан начин, поступа са разумним опрезом и на најмању меру сведе могућност да тајна буде откривена, било случајно било злоупотребом средстава комуникације;

15.5.3. да у околностима када зна или има оправданог разлога да посумња да се његови разговори са клијентом слушају или прислушкују, а посебно у полицији, затвору или притвору, клијента упозори на ову опасност и на ризик да му под овим условима саопшти поверљиве податке;

15.5.4. да лично, или посредством поузданог повереника, надзире израду преписа, копија или снимака поверљивих исправа;

15.5.5. да исправе на одговарајући начин збрине и чува;

15.5.6. да на поверљивост садржаја упозори лице коме је овлашћен да такав садржај пренесе.

15.6. Не сматра се повредом адвокатске тајне када адвокат износи податке или чини доступним исправе, које му је поверио клијент, или лице овлашћено од стране клијента, у мери која је неопходна за остварење сврхе заступања.

15.7. Када се пред државним органом позива на адвокатску тајну адвокат сам процењује да ли и који подаци и исправе чине предмет тајне, образлажући само основ из правила 14. овог Кодекса.

15.8. Сматраће се кршењем начела поштења када адвокат, под изговором чувања тајне, одбије да изнесе податке који нису предмет тајне.

15.9. Адвокат који упућује колеги из друге државе поверљиво обавештење, треба да на јасан начин изрази да обавештење има такав карактер, а прималац је дужан да такво обавештење врати без откривања његовог садржаја, ако оцени да их било ког разлога не би био у могућности да поверљивост сачува.

16. Откривање тајне

16.1. Адвокат има право да открије адвокатску тајну:

16.1.1. кад му клијент или лице из правила 14.2.2. Кодекса то на несумњив начин дозволи;

16.1.2. када је то неопходно ради спречавања извршења најављеног кривичног дела са знатном друштвеном опасношћу;

16.1.3. када је то неопходно за одбрану самог адвоката у поступку који се против њега води по пријави или тужби клијента, лица које је у име клијента адвокату поверило податке или исправе, или лица из правила 14.2.2. Кодекса;

16.1.4. када је то неопходно за одбрану интереса и права самог адвоката или његових блиских сродника и сарадника, ако су ти интереси и права објективно значајнији од садржаја тајне.

16.2. О одлуци да искористи право на откривање тајне, адвокат је дужан, увек када природа случаја и конкретне околности то дозвољавају, а морални обзири препоручују, да без одлагања обавести лице на које се тајна односи.

16.3. Адвокат је дужан да клијента упозори на своју законску обавезу да у одређеним правним случајевима неке податке евидентира и пренесе надлежном органу, пре него што му их клијент повери.

16.4. Приликом откривања тајне адвокат у највећој могућој мери треба да поштеди личност и интересе клијента, или лица из правила 14.2.2. Кодекса, да избегне публицитет, а да у случају из правила 16.1.2. не открива личне податке, већ само околности које су довољне да се криминална радња спречи или прекине.

IV – НЕДОПУШТЕНО СТИЦАЊЕ КЛИЈЕНАТА

17. Забрана рекламирања

17.1. Адвокат не сме јавно да хвали своје знање и способности нити да се рекламира.

17.2. Сматраће се да адвокат крши забрану рекламирања, нарочито када:

17.2.1. истиче, дели или у јавним медијима, у електронском представљању и у другим публикацијама објављује саопштења којима нуди своје услуге, или када дозвољава да такве понуде буду унете у огласе и рекламни материјал других правних или физичких лица;

17.2.2. организује или користи услуге посредника, агената или трећих лица који га рекламирају, а нарочито када у ту сврху договара упућивање клијената са лицима у притвору или затвору и лицима запосленим у полицији, суду, тужилаштву, управи и другим органима власти;

17.2.3. даје другоме своје посетнице или бланко пуномоћја ради даље расподеле потенцијалним клијентима;

17.2.4. означава канцеларију, њен штампани материјал и друга обележја (табла, печат, меморандум, посетнице) на претерано упадљив и неодмерен начин;

17.2.5. даје правне савете у јавним гласилима, на јавним скуповима, или изван канцеларије пред непознатим особама;

17.2.6. тражи да буде уврштен у именике, адресаре, каталоге, водиче и сличне приручнике као изузетни адвокат или у оквиру групе изузетних адвоката;

17.2.7. на сензационалистички или самохвалисав начин представља у јавности своје предмете, способности и успехе.

17.3. Не сматра се рекламирањем изношење основних података о рођењу, школовању, научном или стручном усавршавању, објављеним радовима, опредељењу за одређену грану права, познавању страних језика, друштвеним и професионалним функцијама адвоката и обавештење о стручној спреми и познавању страних језика сарадника у адвокатској канцеларији, уколико се ови подаци представе у штампаном материјалу који се даје странкама и клијентима, или у средствима електронске комуникације, на одмерен начин, истинито и без самохвале.

18. Забрана нелојалне конкуренције

18.1. Адвокат не сме да стиче клијенте нелојалном конкуренцијом.

18.2. Сматраће се да адвокат прибегава нелојалној конкуренцији, нарочито када:

18.2.1. користи познанства и везе са особама у органима власти, јавним службама, медијима и другим организацијама које саобраћају са најширим грађанством, да би договорио систематско упућивање клијената;

18.2.2. генерално или мимо услова предвиђених овим Кодексом нуди бесплатно заступање или заступање за награду нижу од оне која је прописана адвокатском тарифом;

18.2.3. препоручује се својим претходним радом у правосуђу, управи, или органима представничке или извршне власти, или својим претходним или постојећим професионалним, политичким и друштвеним ангажманом;

18.2.4. обећава или наговештава коришћење веза и сопствених или туђих непрофесионалних утицаја, или утицаја које може да оствари захваљујући свом претходном запослењу или претходном или постојећем професионалном, политичком или друштвеном ангажману;

18.2.5. јавно означава рад нерадним данима или мимо уобичајеног радног времена;

18.2.6. прима за сараднике судије, тужиоце и њихове заменике, функционере и иследнике у полицији, или руководиоце служби у суду, тужилаштву и органима управе.

19. Забрана нечасног или другог недопуштеног придобијања клијената

- 19.1. Адвокат не сме да стиче клијенте на нечастан и други недопуштен начин.
- 19.2. Сматраће се да адвокат прибегава нечасном и другом недопуштеном стицању клијената, нарочито када:
  - 19.2.1 обећава успех, даје нереалне процене, или доводи странку или клијента у заблуду у погледу правне природе предмета;
  - 19.2.2. омаловажава друге адвокате;
  - 19.2.3. подстиче или не оспорава уверење странке или клијента у ефикасност корупције, или предлаже или наговештава сопствено суделовање у корупцији;
  - 19.2.4. ступа у контакт са клијентима колега и наводи их да на њега пренесу заступање, или преузима клијенте колега на начин супротан овом Кодексу;
  - 19.2.5. сарађује са надриписарима;
  - 19.2.6. на расправама и у другим јавним иступањима у својству адвоката изазива инциденте, у намери да наметне утисак одважности и стекне популарност;
  - 19.2.7. устаљено прима странке или клијенте ван канцеларије или, када су изузетно разлози за контакт ван канцеларије оправдани, то чини на неприкладним местима.

V – ИСТУПАЊЕ У ЈАВНОСТИ

20. Иступање у јавности и стручни рад

- 20.1. Када у научној, педагошкој и публицистичкој делатности, у стручним радовима, на стручним скуповима правника и у средствима јавног информисања износи властито тумачење прописа и правних појава, или указује на прописе и појаве које доприносе или штете демократском поретку, владавини права, правној сигурности и слободама и правима грађана, адвокат може да уз своје име истиче и назив професије „адвокат“.
- 20.2. Адвокат не сме да користи своју научну, педагошку и публицистичку делатност, нити иступање на стручним и другим јавним скуповима да би, у предмету који није правноснажно окончан или у коме теку права за коришћење ванредних правних средстава, агитовао и подстицао недозвољене притиске у корист клијента.
- 20.3. У научној, педагошкој, публицистичкој и другој јавној делатности, адвокат има право да из предмета у коме је заступање у току, уз објективан приступ, стручно обрађује коначно решена процесноправна питања и указује на повреде основних слобода и права човека.
- 20.4. Адвокат треба да се уздржи да о друштвеним и правним појавама, јавно изриче оцене које могу штетити интересима клијента.
- 20.5. У јавном иступању адвокат треба да води рачуна о забрани рекламирања и о значају и угледу адвокатуре.
- 20.6. Новинару који жели да обавести јавност о његовом предмету, адвокат треба да укаже на забрану рекламирања.
- 20.7. За време обављања функције, која изискује прекид адвокатске праксе, адвокат не сме да уз своје име истиче назив професије „адвокат“.

Б. ПОСЕБАН ДЕО

I – ЗАСТУПАЊЕ

21. Прихватање заступања

- 21.1. Адвокат може да прихвати заступање само када странка, или лице овлашћено од странке, то од њега затражи, или када му је заступање додељено одлуком надлежног органа.
- 21.2. Адвокат слободно одлучује да ли ће прихватити заступање, осим у случају забрана и налога прописаних законом, статутом и Кодексом.
- 21.3. При доношењу одлуке о заступању адвокат треба да води рачуна о потреби да независно и самостално пружање правне помоћи, какво је поверено адвокатури, буде на располагању свакоме коме је доступно и да без оправданог разлога пружање такве помоћи не одбије.
- 21.4. На доношење одлуке о заступању не сме утицати разлика у полу, раси, националној припадности, језику, вери, политичком и другом убеђењу, пореклу, друштвеном положају, економској моћи или страначкој припадности.

22. Одбијање заступања

- 22.1. Оправданим разлогом да адвокат одбије заступање сматраће се нарочито:
  - 22.1.1. ако је преоптерећен већ прихваћеним пословима;
  - 22.1.2. ако странка није способна или не жели да плати накнаду за његов рад;

22.1.3. ако странка условљава плаћање накнаде успехом у спору, или захтева обећање успеха;

22.1.4. ако закључи да је обест основни мотив странке, или да странка има друге нехумане или неморалне побуде;

22.1.5. ако су захтеви странке очигледно супrotnи њеним властитим интересима;

22.1.6. ако странка испољава према њему неповерење или непристојност;

22.1.7. ако оцени да су изгледи на успех незнатни или мало вероватни.

22.2. У кривичним предметима не сматрају се оправданим разлозима за одбијање одбране: личне особине окривљеног, врста кривичног дела и висина запрећене казне, начин одбране окривљеног, гнев који је кривично дело изазвало у јавности и понашање оштећених.

22.3. Адвокат треба да одбије заступање:

22.3.1. ако га је препоручила супrotna странка или њен пуномоћник;

22.3.2. ако је са супrotnом странком или њеним пуномоћником у таквим породичним, личним или пословним односима који објективно могу да доведу у сумњу његову непристрасност и савесност, изузев када странка, иако упозната са овим чињеницама, изричито захтева заступање, а адвокат је сам уверен да то неће неповољно утицати на његов рад;

22.3.3. ако је као судија, тужилац, или друго службено лице у органима власти поступао у предмету у коме је решавано о претходном питању у односу на предмет заступања;

22.3.4. ако је странка за заступање овластила и лице које није адвокат, осим лица која су у нестандартним предметима истакнути правни стручњаци за одређену правну област.

22.4. Адвокат треба да одбије заступање више клијената у истом предмету, ако постоји могућност да између њих дође до сукоба интереса.

22.5. Адвокат је дужан да одбије заступање:

22.5.1. ако је захтев странке очигледно супrotан позитивним прописима;

22.5.2. ако нема довољно знања и искуства у правној области на коју се односи предмет заступања;

22.5.3. ако би примање новог клијента или предмета угрозило испуњење његових претходно преузетих обавеза;

22.5.4. ако је уверен да странка нема изгледа на успех;

22.5.5. ако истовремено у другом предмету заступа супrotnу странку;

22.5.6. ако је у истој правној ствари посредовао или саветовао супrotnу странку, или је од супrotne странке примао обавештења која представљају адвокатску тајну;

22.5.7. ако се заступање односи на спор поводом уговора, споразума, вансудског поравнања, завештања или друге исправе коју је саставио, или против носиоца права на имовини чији јесте или је био старатељ;

22.5.8. ако се заступање односи на супарничара или саокривљеног чији су интереси супrotnи интересима клијента кога у истом предмету већ заступа;

22.5.9. ако би заступање подразумевало употребу нечасних или других недозвољених средстава (тач. 8.3, 8.4), а у кривичним предметима активну улогу у оправдавању и доказивању истинитости одбране за коју адвокат зна да је неистинита;

22.5.10. ако основано посумња да би посао у коме се од њега тражи заступање довео до прања новца;

22.5.11. ако би требало да заступа против бившег клијента, осим ако је из начина на који је престало претходно заступање, и на који се бивши клијент према њему тада и касније понашао, очигледно да је између њих престао однос поверења;

22.5.12. ако је захтев или интерес странке у супrotnости са интересима правног лица у коме адвокат има какав положај или га заступа;

22.5.13. ако му се за заступање обрати странка која у истом предмету има или је имала адвоката, а не прикаже му писану потврду тог адвоката да од ње не потражује накнаду;

22.5.14. ако му се за заступање обрати странка која у истом предмету већ има адвоката, са којим није постигао сагласност о правном основу и организацији заступања.

23. Пуномоћје

23.1. Адвокат треба да настоји да странка лично пред њим изнесе проблем, изјави да му случај поверава и потпише пуномоћје.

23.2. У оправданим случајевима изјава и потпис пуномоћја могу се прибавити уобичајеним средствима комуникације, или посредством лица у које и странка и адвокат имају поверење, уз

услов да веродостојност изјаве и потписа адвокат провери без одлагања, чим му околности то дозволе.

23.3. Пре него што је странка потпише, у пуномоћје треба да буду унети подаци о адвокату, колеги и адвокатском приправнику овлашћеном за замењивање, странкама, врсти поступка, предмету заступања и датуму потписивања, а у заступању које не достиже или превазилази законом прописани делокруг овлашћења, и подаци о обиму овлашћења.

23.4. Осим броја предмета, имена другог адвоката који је касније овлашћен за замењивање и исправљања очигледних погрешака у писању, у пуномоћју није дозвољено накнадно уношење других података и промена.

23.5. Изузетно, када странци предстоји дужа одсутност, или постоје други оправдани разлози, адвокат може дати на потпис или примити потписано непопуњено пуномоћје, под условом да су начин и сврха употребе таквог пуномоћја претходно одређени писаним налогом странке, или посебним споразумом адвоката и клијента и да потписано пуномоћје одмах буде попуњено у складу са таквим писаним налогом или посебним споразумом.

23.6. Пуномоћје не сме да садржи неодређена овлашћења, овлашћења која се не односе на предмет заступања и споразуме о накнади.

24. Однос према клијенту

24.1. Адвокат треба да са примереном пажњом и са разумевањем за недоумице, страхове или устручавања клијента, саслуша његов проблем и усмери га на казивање о чињеницама које су од значаја за пружање правне помоћи.

24.2. Приликом прихватања заступања адвокат ће клијенту указати:

24.2.1. да је претпоставка успешног заступања искреност клијента и да је потребно да му овај изнесе све чињенице и доказе и открије своје стварне побуде и циљеве;

24.2.2. да је поверљивост изнесених података заштићена обавезом чувања адвокатске тајне и под којим условима тајна може бити откривена;

24.2.3. на своју оцену чињеничне и правне природе предмета;

24.2.4. на врсту и основне особине поступка који ће бити примењен;

24.2.5. на начин обрачуна и наплате, и на приближан или, када је то могуће, тачан износ накнаде;

24.2.6. на обавезу да евиденцију о новцу, хартијама од вредности или другим имовинским вредностима које му клијент повери, када је то законом прописано прикаже на захтев надлежног органа јавне власти.

24.3. Адвокат је дужан:

24.3.1. да се према свим клијентима опходи пристojно и одговорно;

24.3.2. да свим предметима приступа једнако савесно и стручно;

24.3.3. да клијенту укаже на могућност и целисходност решавања случаја мирним путем;

24.3.4. да заступа без непотребног одуговлачења;

24.3.5. да клијента благовремено обавештава о свим битним променама у предмету, а на тражење клијента и о свим појединостима;

24.3.6. да клијента упозна са променом својих ставова о правним и чињеничним питањима;

24.3.7. да клијенту преда, на његов захтев, сву документацију коју је од њега добио, одлуке, записнике и копије поднесака које у његовом предмету примио или саставио, без обзира да ли заступање траје или је престало и да ли му је клијент исплатио накнаду;

24.3.8. да клијенту омогући увид у Тарифу, укаже на разлоге због којих накнада коју надлежни орган одмерава на терет супротне странке може бити мања од накнаде коју је од од клијента наплатио или је потражује;

24.3.9. да састављањем сувишних поднесака, предлагањем непотребних или неконцентрисаних доказа, безразложним проузроковањем одлагања и повећања броја рочишта, или на други начин, клијента не излаже непотребним издацима и дуготрајнијем поступку;

24.3.10. да клијенте прима у радно време означено на адвокатској канцеларији.

24.4. Када то налажу интереси клијента, омогућују непрекорачиви рокови и правила поступка, адвокат ће, пре покретања поступка пред судом или другим надлежним органом, указати клијенту на корисност решавања спорног односа мирним путем, а уз сагласност клијента, и покушати да спорни однос реши мирним путем.

24.5. Када саставља исправе у двостраним или вишестраним правним пословима адвокат је дужан да води рачуна о правима свих странака и да савесно штити њихове интересе, без обзира која од њих му се прва обратила и која плаћа накнаду.

24.6. Адвокат не сме да се поистовећује са клијентом и његовим интересом.

25. Поступање са имовинским вредностима

25.1 Новац, хартије од вредности и друге имовинске вредности које му је клијент поверио, а адвокат прихватио да му буду поверени, адвокат је дужан:

25.1.1. да са посебном пажњом чува на начин који је клијент одредио, уколико је тај начин у складу са позитивним прописима и Кодексом;

25.1.2. да по сопственом избору, водећи првенствено рачуна о поузданости чувања, уколико нема посебног налога клијента, а то правила пословања дозвољавају, депонује на рачун или положи у сеф код банке или друге финансијске организације које потпадају под надзор органа јавне власти, уз ознаку да се средства држе за рачун клијента, или да их чува на другом безбеднијем месту;

25.1.3. да не меша са сопственом имовином и не располаже њима у своје име и за свој рачун;

25.1.4. да, у складу са налогом клијента, на време преда или дозначи овлашћеном примаоцу;

25.1.5. да о располагању води потпуну и детаљну евиденцију, у коју клијент има право увида;

25.1.6. да надлежном органу јавне власти, ако је то законом прописано, уз услов чувања тајне, дозволи финансијску контролу ове евиденције;

25.1.7. да без одлагања врати клијенту када овај то захтева, када истекне одређени рок, када наступи или изостане уговорени услов, када основано посумња да се ради о прању новца, када доспе његова обавеза за извршење завештања, или када решење о наслеђивању клијента постане правноснажно.

25.2. На начин описан у правилу 25.1. Кодекса адвокат ће поступити и када новац, хартије од вредности или друге имовинске вредности од трећег лица прима у име, за рачун и по овлашћењу клијента.

25.3. Адвокат је дужан да одбије пријем новца, хартија од вредности или других имовинских вредности, ако није сигуран у идентитет клијента или идентитет и овлашћење његовог посредника, ако средства нису везана за одређени предмет или име, или ако основано посумња да се ради о „прању“ новца, или о средствима која потичу од извршења каквог другог кривичног дела.

25.4. Адвокат не треба да из својих средстава за клијента полаже јемство или плаћа обезбеђење, новчану казну, обештећење, паушални износ и трошкове поступка, осим ако то оправдавају изузетне и тренутне околности, или се ради о незнатним износима, а углед и платежна способност клијента дају основа за уверење да се ради о краткорочној позајмици, која је увек бескаматна.

26. Отказивање заступања

26.1. Адвокат може да откаже заступање ако за то постоје, или он сматра да постоје, оправдани разлози.

26.2. Оправданим разлозима за отказивање заступања сматрају се сви разлози због којих је адвокат могао да одбије прихватање заступања, изузев преоптерећености пословима коју је сам проузроковао накнадним примањем нових предмета.

26.3. Адвокат је дужан да откаже заступање из истих разлога због којих је имао обавезу да се заступања не прихвати, а уколико су му ови разлози били или морали бити познати и у време када се заступања прихватио, одговоран је за штетне последице које су, због његовог заступања, или у периоду тог заступања, нанете клијенту, другом лицу, или интересима правде.

26.4. У случају сукоба интереса клијената које истовремено заступа у истом предмету, адвокат је дужан да свима откаже заступање, изузев ако је законом другачије прописано.

26.5. Адвокат треба да води рачуна о томе да заступање не откаже на начин и у тренутку који би клијенту проузроковао штету.

26.6. Кад откаже заступање адвокат је у обавези да предузима у корист клијента мере неопходне за спречавање или отклањање за клијента штетних последица у предмету, осим ако клијент већ има и другог заступника, све док га клијент такве обавезе на несумњив начин не

ослободи, док клијент не обезбеди другог заступника, или док не истекне законом прописани рок обавезе предузимања процесних радњи након отказивања заступања.

26.7. Након отказивања заступања адвокат треба да се уздржи од давања изјава које би клијенту погоршале положај у поступку, или проузроковале непријатности у јавности или у приватном животу.

II – АДВОКАТСКА КАНЦЕЛАРИЈА

27. Уређење и означавање канцеларије

27.1. Распоред просторија, опремање и уређење адвокатске канцеларије треба да одговарају начелима, начину обављања, значају и угледу адвокатске професије и условима неопходним за чување адвокатске тајне.

27.2. Табла на згради, натпис на улазу, печат, посетница, меморандум и заглавље на другом писаном материјалу адвоката не смеју обликом, величином, бојом, обрадом и целокупним изгледом да одступају од добрих обичаја и одмереног начина означавања и представљања, нити да стварају утисак наметљивости, претераности или рекламирања.

27.3. Сматраће се да адвокат крши забрану обављања неспојивих послова ако смештај, назив и друга видна обележја његове канцеларије, и смештај, назив и друга видна обележја пословних просторија лица које се бави другом, са адвокатуром неспојивом делатношћу, основано упућују на закључак да се ради о заједничком послу или да посао тог другог лица обавља, контролише, или организује сам адвокат.

27.4. Адвокатска канцеларија не сме да буде означена:

27.4.1. другим називом, осим називом: „адвокат“ и именом и презименом адвоката;

27.4.2. путоказом изван зграде, нити путоказом у згради који би представљао поновљену таблу, или стварао забуну уколико у истој згради има више од једног адвоката;

27.4.3. таблом истуреном изван равни фасаде зграде, уколико постоји прикладно место да се табла постави у равни фасаде;

27.4.4. таблом пензионисаног или преминулог адвоката, остављеном уз таблу преузIMATEЉА канцеларије, другог адвоката који ради у истој канцеларији или на месту на коме је била канцеларија, у периоду дужем од годину дана од пензионисања или смрти;

27.4.5. стручном или академском титулом адвоката или ознаком специјализације, који нису признати у складу са законом или општим актима адвокатске коморе.

27.5. Заједничка адвокатура, у зависности од облика организовања, носи назив: „заједничка адвокатска канцеларија“, са именима и презименима свих адвоката који су њени чланови, или назив: „адвокатско ортачко друштво“ са именом друштва које мора бити у складу са правилима 13, 17, 18, 19. и 27. Кодекса.

27.6. Печат адвоката не сме бити округлог облика, нити имати садржај другачији од законом прописаног.

27.7. Амблем канцеларије, ако га адвокат има, не сме носити државна обележја, нити обележја адвокатске коморе или других органа и организација.

28. Оглашавање промена

28.1. Отварање, пресељење и преузимање канцеларије, и удруживање и престанак удруживања адвоката у заједничку адвокатуру, могу бити оглашени у јавним медијима, највише два пута у периоду од шест месеци после наступања промене, на начин који не повређује забрану рекламирања.

28.2. О променама из правила 28.1. адвокат може циркуларним писмом да обавести своје клијенте и сараднике, друге адвокате, судске вештаке, правосудне и управне органе и стручна удружења правника.

28.3. Адвокат који је преселио канцеларију или иступио из заједничке адвокатуре може да, у периоду од шест месеци од наступања промене, на месту на коме се налазила канцеларија остави таблу са белешком о новој адреси.

29. Употреба печата

29.1. Адвокат свој печат употребљава само за властиту адвокатску делатност.

29.2. Адвокат је дужан:

29.2.1. да на поднеске, исправе и дописе које је саставио у адвокатури, отисне свој печат, чија замена не може бити ознака друге врсте (водени жиг, штампани лого, амблем, налепница);

29.2.2. да уз отисак печата стави свој потпис, параф или факсимил, или обезбеди да потпис или параф, уколико је оправдано одсутан, а ради се о обавезама које не трпе одлагање, с

његовим одобрењем и уз његово претходно упознавање са садржајем писмена, стави његов приправник;

29.2.3. да печат чува на месту недоступном лицима која нису овлашћена да га употребе;

29.2.4. да упозори службенике, сараднике или приправнике у канцеларији да коришћење печата није допуштено без његовог одобрења и пре него што он провери садржај писмена на које се ставља отисак печата.

29.3. Адвокат, или бивши адвокат, не сме:

29.3.1. да користи или другоме дозвољава да користи печат, након што је брисан из именика адвоката, или за време док му мирују права и дужности адвоката;

29.3.2. да користи или другоме дозвољава да користи печат адвоката који је брисан из именика адвоката, или коме мирују права и дужности адвоката.

30. Накнада

30.1. Адвокат накнаду обрачунава у новцу у складу са Тарифом, а наплаћује на законом прописани начин безготовинског или готовинског плаћања.

30.2. Није допуштено да адвокат:

30.2.1. са клијентом уговара потпуно или делимично преузимање спорног права за чије остваривање му је заступање поверено (*actum de quota litis*);

30.2.2. закључује уговор о накнади искоришћавајући тежак положај клијента, или злоупотребљавајући начело поштења тако што клијенту неистинито приказује његов положај тешким или тежим него што објективно јесте;

30.2.3. са клијентом уговара, или од њега тражи или прима награду за одбрану по службеној дужности, осим ако суду или другом надлежном органу достави пуномоћје и затражи да га разреше својства браниоца по службеној дужности;

30.2.4. као заступник сиромашних по одлуци адвокатске коморе, од клијента тражи награду, или исплатом награде условљава даље заступање;

30.2.5. од клијента тражи или прима накнаду која служи недопуштеним сврхама;

30.2.6. од клијента прима новац или имовину за које може основано да посумња да су стечени прањем новца или да потичу од другог кривичног дела;

30.2.7. без знања и одобрења клијента, док је заступање у току, прима или уговара примање накнаде од трећег лица;

30.2.8. наплаћује накнаду од средстава која му је клијент поверио у складу са правилом 25.1. Кодекса, осим ако је на то овлашћен важећим прописима, одлуком суда, или изричитом или прећутном сагласношћу клијента.

30.3. Адвокат има право:

30.3.1. да из хуманих разлога и обзира према клијенту који је у материјалној оскудици, наплату награде прилагоди платежним способностима клијента, било тако што ће прихватити делимичну исплату или исплату по окончању поступка, било тако што ће се, уколико се клијент налази у изразитом сиромаштву, наплате награде од њега одрећи и прихватити наплату, по правноснажној одлуци, од супротне странке или из буџетских средстава надлежног органа, уколико се за то остваре законске претпоставке;

30.3.2. да са клијентом слободно уговори награду, уколико то допушта Тарифа, или се ради о заступању које, по врсти и сложености, Тарифом није уопште или није на јасан предвиђено;

30.3.3. да уговорену накнаду веже за успешан исход заступања, уколико то одговара природи случаја, не угрожава његови независност и није супротно забрани из правила 30.2.1. Кодекса;

30.3.4. да не тражи награду за заступање другог адвоката, или деце, родитеља, усвојеника, усвојиоца или лица са којим је покојни адвокат живео у брачној, ванбрачној или каквој другој трајној заједници;

30.3.5. да прими неговорену награду коју му понуди клијент, или друго лице са знањем и одобрењем клијента, док је поступак у току, а и без знања клијента када је заступање завршено, уколико их сам на то није навео, уколико друго лице није супротна странка или неко ко је подржавао супротну странку, уколико је награда у сразмери са обимом, врстом и резултатом рада и са имовинским приликама лица које је даје, и уколико са другим лицем, без знања клијента, није уговорена суброгација;

30.3.6. да изузетно, уместо исплате у новцу или хартијама од вредности, у циљу наплате доспелог потраживања накнаде, од клијента прими вредност друге врсте, под условом да му сам

клијент понуди овакав начин раздужења, да предате вредности нису потцењене и да замена испуњења не садржи обележја искоришћавања тешког положаја клијента и не нарушава углед адвокатуре;

30.3.7. да за свој рад и за рад другог за кога лично јамчи тражи и прими предујам накнаде примерен обиму, врсти и сложености очекиваног рада;

30.3.8. да изузетно, уместо предујма у новцу или хартијама од вредности, уговори законом допуштено обезбеђење друге врсте, под условом да тиме не ограничава пословну делатност клијента;

30.3.9. да за сталну саветодавну помоћ уговори периодично плаћање паушалног износа награде, чија је висина примерена обиму, врсти и сложености његових обавеза.

30.4. Одлуку да поступи у складу са правилима 30.3.1. и 30.3.4. Кодекса адвокат може донети само након неопходних провера и на начин који неће створити утисак нелојалне конкуренције или рекламе.

30.5. Наплата накнаде обавља се по правилу у адвокатској канцеларији, а само из оправданих разлога изван ње, на месту и на начин који неће нарушити углед адвокатуре.

30.6. Пре него што против клијента покрене поступак пред судом за наплату накнаде, адвокат треба да упути писану опомену и остави примерен рок за испуњење обавезе.

30.7. Ненаплаћену накнаду адвокат не сме да уступа, нити да наплату поверава лицу које се бави наплатом потраживања.

III – МЕЂУСОБНИ ОДНОСИ АДВОКАТА

31. Колегијалност

31.1. У циљу одржавања добрих колегијалних односа, као израза међусобног уважавања и чувања угледа адвокатске професије, адвокат треба:

31.1.1. да се према колеги опходи учтиво, без омаловажавања, оговарања, вређања или другог напада на личност;

31.1.2. да колегу не поистовећује са његовим клијентом;

31.1.3. да колегу на расправи, осим у границама прописаним правилима поступка, не прекида или на други начин омета;

31.1.4. да без одлагања одговори на службено обраћање колеге;

31.1.5. да не одбија пријем писмена која му доставља колега;

31.1.6. да се придржава времена договореног за пословни састанак са колегом;

31.1.7. да о молби за одлагање почетка рочишта, увек када то околности дозвољавају, обавести колегу који заступа у истом поступку;

31.1.8. да не користи процесне могућности на штету супротне странке, изузев оних чије пропуштање би утицало на губитак самог права или би ишло на штету суштинских интереса клијента, уколико му је колега најавио заступање супротне странке, или зна да постоје оправдани разлози који су колегу спречили да приступи на рочиште;

31.1.9. да у име клијента не ступа у разговоре или преговоре са супротном странком, без знања и сагласности колеге који ту странку заступа у истом предмету, осим ако се на други начин не може спречити наступање доцње, а да о оствареном службеном контакту без одлагања обавести адвоката супротне странке;

31.1.10. да не ступа у разговоре о предмету са судијом, тужиоцем, или лицем које руководи управним или преткривичним поступком, без обавештавања колеге који у истој ствари заступа супротну странку или брани другог окривљеног;

31.1.11. да обавести колегу чији му се клијент обратио зато да би на њега пренео заступање;

31.1.12. да се представи старијем колеги са којим се није упознао;

31.1.13. да без договора са колегом не преузима његове приправнике, службенике или сараднике;

31.1.14. да неповољна процесна решења или неуспешан исход поступка у коме заступа не правда тако што ће колеги који заступа супротну странку приписивати употребу недозвољених средстава, или тако што ће подржавати такво уверење клијента, осим ако он или клијент располажу доказима који би представљали основ за подношење кривичне или дисциплинске пријаве;

31.1.15. да за замењивање колеге не тражи више од половине награде прописане Тарифом.

31.2. Када му се за саветовање обрати странка коју у тој ствари заступа колега, адвокат је дужан да се ограничи на разматрање чињеничних и правних питања, а уздржи од оцене рада колеге.

31.3. Уколико су колегијални обзири супротни законитим интересима клијента, интереси клијента имају предност.

31.4. Адвокат не сме да тражи или прими од колеге, или од било ког другог лица, накнаду за то што је колегу препоручио странци или му је упутио странку, нити сме да понуди или исплати накнаду за то што је он на такав начин препоручен или му је странка упућена.

32. Професионална сарадња

32.1. У циљу успостављања и одржавања добре професионалне сарадње, адвокат треба:

32.1.1. да са колегама размењује стручна знања и мишљења;

32.1.2. да колеги пружи затражену стручну помоћ, осим ако ова знатно прелази меру уобичајене размене знања и мишљења или би била штетна за интересе клијента;

32.1.3. да прихвати замењивање колеге који то од њега тражи, или да, ако је из оправданих разлога спречен, а нема довољно времена да о томе обавести колегу и да овај пронађе другог заменика, предузме мере које би отклониле последице пропуштања процесне радње за коју је замена тражена;

32.1.4. да о резултатима замене без одлагања обавести колегу који је замену тражио;

32.1.5. да лично јамчи за накнаду у вези са заменом или другом помоћи коју је тражио.

32.2. У пружању помоћи иностраном колеги адвокат је:

32.2.1. одговоран за савете и тумачења које даје;

32.2.2. дужан да не прихвати случајеве које није способан да обради стручно и без одуговлачења, а иностраном колеги одговори на језику који овај познаје или на коме му се обратио;

32.2.3. дужан да препоручи другог домаћег адвоката, за кога зна да може да удовољи захтевима из правила 32.2.2, уколико такве захтеве сам не може да испуни.

32.3. Право клијента да у истој ствари има више од једног адвоката, налаже адвокату:

32.3.1. да не спречава клијента да, поред њега, за заступање овласти и другог адвоката;

32.3.2. да пре него што се прихвати заступања странке која у истој ствари већ има адвоката, о томе обавести тог адвоката и провери да ли су им подударна схватања о правном основу и организацији заступања, и да разлике у схватањима покуша да усагласи;

32.3.3. да у заједничком заступању са колегама стално усаглашава схватања, договара поделу посла и настоји да у односима са клијентом, заступником супротне странке, судом и другим органима и организацијама, наступа као део усклађеног стручног тима.

32.4. Адвокати који имају и задржавају одвојене адвокатске канцеларије могу уговорити трајније облике професионалне сарадње.

33. Преузимање заступања

33.1. Адвокат од кога странка захтева да преузме заступање у предмету у коме је заступа други адвокат, дужан је:

33.1.1. да се не упушта у оцењивање квалитета рада колеге који заступа;

33.1.2. да обавести странку да заступање не може преузети пре него што је адвокату који заступа отказана пуномоћ и пре него што странка од тог адвоката прибави и прикаже потврду да му не дугује накнаду за заступање;

33.1.3. да обавести странку о обавези да адвоката који заступа упозна са чињеницом да му се његов клијент обратио, осим ако се странка определи само за саветовање.

33.2. Пре него што се прихвати да заступа странку која тврди да је у истој ствари престао да је заступа други адвокат, адвокат је дужан:

33.2.1. да се на поуздан начин увери да је раније заступање престало;

33.2.2. да се увидом у потврду колеге који је раније заступао увери да му странка не дугује накнаду за заступање.

34. Решавање спорова

34.1. Интереси колегијалне солидарности, професионалне сарадње и угледа адвокатуре налажу адвокату:

34.1.1. да поремећене односе са колегом настоји да поправи;

34.1.2. да не дозволи да такви поремећени односи дођу до изражаја у заступању пред судом и другим органом или организацијом;

34.1.3. да не дозволи да због таквих поремећених односа на било који начин буде ограничена или ускраћена помоћ коју треба да пружи клијенту;

34.1.4. да своје поремећене односе са колегом, или поремећене односе свог клијента са истим колегом, пре обраћања суду или другом надлежном органу, покуша да реши на миран начин, осим ако прети опасност од застаревања права или ако би то очигледно било на штету његовог властитог угледа и достојанства.

34.2. Адвокат треба да, увек када то допуштају околности, одмерено и обазриво, без присуства трећих лица, укаже колеги на поступке који су супротни закону, статуту и Кодексу.

34.3. Дисциплинску или другу пријаву адвокат ће поднети против колеге само ако покушаји и указивања из правила 34.1.4. и 34.2. нису дали резултате, или ако је кршење закона, статута и Кодекса у тој мери тешко, очигледно, безобзирно или упорно да предузимање мера за њихово сузбијање или кажњавање, у интересу права и угледа професије, не трпи одлагање.

35. Заједничка адвокатура

35.1. Два или више адвоката могу радити у истој просторији само ако имају заједничку адвокатуру.

35.2. Припадност заједничкој адвокатури не искључује право и дужност адвоката да буде ослобођен задатака који су супротни Кодексу.

35.3. Независност и самосталност адвоката у заједничкој адвокатури могу бити ограничени само:

35.3.1. уговореном организацијом и условима рада;

35.3.2. искључењем прихватања личних клијената;

35.3.3. искључењем или ограничењем самосталног прихватања, одбијања или отказивања заступања, сем ако се ради о личним клијентима;

35.3.4. обавезом примене правних схватања руководиоца канцеларије, стручног колегијума или већине адвоката, у складу са правилима канцеларије.

35.3.5. обавезом да не иступа из канцеларије у време и на начин који би канцеларији нанели штету или повредили интересе клијента.

35.4. Одговорност адвоката прописана правилима заједничке адвокатуре не искључује дисциплинску одговорност пред органима адвокатске коморе.

IV – АДВОКАТ И АДВОКАТСКА КОМОРА

36. Однос адвоката према адвокатској комори

36.1. Адвокат треба да уважава и чува углед, аутономију и интегритет адвокатске коморе чији је члан и друге адвокатске коморе са којом саобраћа.

36.2. У односу према адвокатској комори чији је члан, адвокат треба:

36.2.1. да извршава коначне одлуке њених органа;

36.2.2. да благовремено и у потпуности испуњава своје материјалне и друге обавезе;

36.2.3. да у остављеном року одговори на писано обраћање или се одазове на позив њених надлежних органа;

36.2.4. да у службеном саобраћању износи истините податке;

36.2.5. да достави тражене исправе и пружи тражена објашњења, осим ако би тиме повредио обавезу чувања адвокатске тајне;

36.2.6. да без оправданог разлога не одбија избор и именовање у њене органе и радна тела;

36.2.7. да стручно, савесно и благовремено извршава обавезе у органима и радним телима у које је изабран или именован, и учествује у њиховом раду.

36.3. Правила о односу адвоката према адвокатској комори примењују се и на друге облике организовања адвоката, које је одобрила адвокатска комора.

36.4. Адвокат треба да извршава одлуку надлежног органа адвокатске коморе о протестном обустављању или ограничењу рада адвоката, под условом да је установљен минимум рада неопходан за заштиту основних права и интереса клијената и странака.

37. Однос представника адвокатске коморе према адвокату

37.1. Адвокат на положају у органима и радним телима адвокатске коморе треба да штити законска права и интересе адвоката и да се у службеном саобраћању према колеги опходи одмерено и пристојно.

37.2. Члан дисциплинског суда и дисциплински тужилац адвокатске коморе, који је у дисциплинском поступку од окривљеног колеге сазнао адвокатску тајну, дужан је да ову тајну чува изван оквира дисциплинског поступка, као да је њему поверена.

V – АДВОКАТ И ДРЖАВНИ ОРГАНИ

38. Међусобно уважавање

38.1. Однос адвоката према суду, другим државним органима и њиховим представницима, и однос суда, других државних органа и њихових представника према адвокату, израз је правне културе и уважавања правничке професије.

38.2. Према суду, другим државним органима и њиховим представницима адвокат треба да се опходи одмерено и пристојно, настојећи да обезбеди исто такво опхођење клијента, али и представника ових органа према себи и клијенту.

38.3. Одмерено и пристојно опхођење подразумева поштовање правила поступка, уљудан садржај и начин изражавања, и уредно и прикладно одевање.

38.4. Поднесци и усмена излагања адвоката треба да буду јасни, сажети, умесни и логични, а критика коју адвокат упућује суду, другим државним органима и њиховим представницима не сме да буде саопштена на непримерен или увредљив начин.

39. Забрана злоупотребе

39.1. У односу према суду, другим државним органима и њиховим представницима адвокат не сме:

39.1.1. да утиче на ток поступка и доношење одлуке непрофесионалним средствима и притисцима, а нарочито обраћањем органима и лицима која немају право да се уплићу у поступак, расправљање и одлучивање;

39.1.2. да личне родбинске или пријатељске односе са судијама и другим представницима органа власти испољава пред клијентом, супротном странком или њеним заступником, или да пред овим лицима ствара утисак постојања таквих односа;

39.1.3. да неповољан ток или исход поступка правда приписивањем корупције и других видова злоупотреба судијама и другим представницима органа власти, или да подржава такво уверење клијента, осим ако он или клијент располажу доказима који би представљали основ за подношење кривичне или дисциплинске пријаве;

39.1.4. да злоупотребљава улогу браниоца да би клијенту, или посредством клијента који је у притвору или на издржавању казне, другим притвореницима или затвореницима кришом дотурао писма, поруке или предмете, чије је достављање забрањено, подложно контроли, или намењено недозвољеним циљевима;

39.1.5. да пред клијентом, супротном странком или њеним заступником, уочи рочишта улази у судницу или другу службену просторију намењену расправи пре него што је прозван, или се након завршетка рочишта у судници или таквој просторији задржава и по изласку свих ових лица, осим ако свој улазак или останак претходно тим лицима оправда постојањем изузетних, оправданих и истинитих разлога.

39.2. Адвокат не сме да прибегава процесним злоупотребама, а нарочито да користи неосноване разлоге за одлагање рочишта и да износи податке и доказе за које зна да нису истинити.

VI – АДВОКАТ И АДВОКАТСКИ ПРИПРАВНИК

40. Обавезе адвоката

40.1. Приправника, кога је примио на рад, адвокат треба да оспособи за самостално обављање адвокатске професије и других звања у правосуђу, у складу са планом и програмом приправничке обуке који доноси адвокатска комора.

40.2. Током обуке адвокат је дужан да приправнику:

40.2.1. посветити довољно времена, пажње и васпитног утицаја да би му пренео своја професионална знања и искуства;

40.2.2. пружи податке за коришћење прописа и правне литературе;

40.2.3. у складу са Кодексом укаже на начин рада у адвокатској канцеларији, на обавезу чувања адвокатске тајне, на однос према клијенту, колегама и супротним странкама и на понашање пред судом и пред другим органима и лицима пред којима заступа;

40.2.4. даје упутства за заступање;

40.2.5. надзире и анализира рад и указује на добре и лоше стране његовог рада;

40.2.6. пружи прилику за упознавање предмета из свих области права у којима заступа, и да настоји да му, кроз сарадњу са колегама, омогући праксу и у оним областима права којима се он не бави;

40.2.7. својим понашањем и радом пружа позитиван пример;

40.2.8. обезбеди услове рада у складу са позитивним прописима, Кодексом и сврхом приправничке обуке;

40.2.9. исплаћује награду у складу са законом и уговором;

40.2.10. остави довољно слободног времена за припремање правосудног испита.

40.3. Адвокат не сме да приправника:

40.3.1. прима на привидан рад и пријављује га иако зна да овај неће радити, или не одјављује иако се испостави да не ради стварно и стално;

40.3.2. користи као партнера и са њим уговара поделу добити или ортаклук;

40.3.3. искоришћава за послове који нису у вези са приправничком обуком.

40.4. Адвокат не сме да злоупотребљава очигледно незнање или неискуство адвокатског приправника свог колеге који заступа супротну странку.

41. Обавезе приправника

41.1. Адвокатски приправник дужан је:

41.1.1. да се упозна са садржајем статута и Кодекса;

41.1.2. да се придржава плана и програма приправничке обуке који је донела адвокатска комора;

41.1.3. да се према адвокату код кога ради опходи пристојно и да се придржава обавеза проистеклих из организације рада адвокатске канцеларије;

41.1.4. да се придржава упутстава адвоката код кога ради, осим ако су супротна позитивним прописима и Кодексу;

41.1.5. да приправничку обуку искористи за што потпуније стицање знања и искуства и оспособљавање за самосталан рад;

41.1.6. да приправничку вежбу обавља стварно и стално и да се у исто време не бави другим, са адвокатуром неспојивим послом;

41.1.7. да се у првом службеном сусрету представи другим адвокатима, судијама и другим представницима органа или правних лица пред којима заступа.

41.2. Адвокатски приправник не сме:

41.2.1. да заступа без питања и упутства адвоката код кога ради, а ако замењује адвоката који замењује колегу, и без упутстава замењиваног колеге;

41.2.2. да без знања и одобрења адвоката код кога ради прихвата или отказује заступање, или замењује друге адвокате;

41.2.3. да прима властите клијенте и води властите предмете.

VII – АДВОКАТ И СУПРОТНА СТРАНКА

42. Однос према супротној странци

42.1. Адвокат треба да уважи претпоставку да супротна странка наступа са једнаким осећајем правичности и са једнаком увереношћу у своја права, као и његов клијент.

42.2. Према супротној странци адвокат треба да се опходи одмерено и учтиво, али не и по цену остављања утиска колебљивости, попустљивости, или неодлучног заступања права и интереса клијента.

42.3. Адвокат не сме:

42.3.1. да искоришћава очигледну неукост, заблуду или збуњеност супротне странке која нема заступника, да би за клијента прибавио неосновану корист;

42.3.2. да према супротној странци примењује претњу, принуду или обману;

42.3.3. да супротну странку изазива и подстиче на недопуштено понашање;

42.3.4. да ступа у разговоре и преговоре са супротном странком, без знања клијента, или на начин супротан правилу 31.1.9;

42.3.5. подстиче клијента на кривично гоњење, или сам прибегава кривичном гоњењу супротне странке за увреде које је ова, изазвана од њега или његовог клијента, изнела на расправи.

V. ПРЕЛАЗНА И ЗАВРШНА ПРАВИЛА

43.1. Ступањем на снагу овог кодекса престаје да важи Кодекс професионалне етике адвоката од 16. јануара 1999. године.

43.2. У дисциплинским поступцима који нису правноснажно окончани, правила овог кодекса примењиваће се само ако су повољнија за окривљеног адвоката.

43.3. Овај кодекс ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Дел. број 84-6/2012
У Београду, 11. фебруара 2012. године
Председник
Адвокатске коморе Србије,
Драгољуб Ђорђевић, с.р.